N°. 717. **DE GRONDWET.** 1855.

ZONDAG 16, MAANDAG 17 SEPTEMBER.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten Mr Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**,
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Begrooting van Amsterdam voor 1856.

De openbaarheid is een scherp zwaard; want ook de gebreken komen daardoor aan het licht. Men moge al trachten de waarheid te bedekken; men moge er al belang bij hebben de zaken zooveel mogelijk in een gunstig daglicht te plaatsen: voor de openbaarheid moet alles zwichten en moeten alle bedekselen der schande wegvallen. Dit was de eerste indruk, dien de oppervlakkige beschouwing der Amsterdamsche begrooting voor 1856 op ons maakte en, als er eenig verband bestaat tusschen den staat der Gemeentekas en den financiëlen toestand der gemeente, dan valt er voor ons, Nederlanders, op de hoofdstad van ons Rijk weinig te roemen.

Men heeft in den laatsten tijd onze belangstelling verdacht pogen te maken en het is niet vreemd, dat de pogingen worden miskend van hen, die nooit schromen de wonde te peilen, bewust als zij zijn, dat met de kennis der kwaal, de genezing reeds ter helft is gevorderd. 't Is waarlijk, alsof in het naauwgezet en onpartijdig onderzoek naar de oorzaken der kwaal het aangenaamste deel der gewigtige taak ligt opgesloten, en alsof men niet gezind is na dat onderzoek de hand te reiken, tot herstelling der kwaal. Ons is het niet te doen, om de hoofdstad des Rijks te vernederen, maar wel is het onze ernstige begeerte, om ze wakker te schudden uit den dommeligen toestand, waarin zij sedert lang verkeerde en ze met waardigheid den rang te zien vervullen, welken zij als de eerste stad des Rijks zich zag toegekend, maar dien ze gevaar loopt te verliezen, zoo zij voortgaat te bogen op voormalige grootheid, gezag en magt, terwijl haar tegenwoordige toestand daaraan geenszins beantwoordt. De hoofdstad des Rijks moest als de type *kunnen* worden beschouwd van al de gemeenten in ons Vaderland, dat de plaatselijke geldmiddelen in een ordelijken en welvarenden toestand verkeeren.

Kan zulks van Amsterdam worden gezegd? De inzage der begrooting zal ons van het tegendeel overtuigen.

't Is geen gunstig teeken, dat de dienst van 1854, bij een beheer van meer dan *drie millioen*, de inkomsten sluiten met een batig saldo van niet meer dan ƒ 4,747.02, en de begrooting van 1856 ter naauwernood het evenwigt tusschen de inkomsten en uitgaven zonder een nadeelig slot kon vinden, zoodat het cijfer der ontvangsten tegen dat der lasten geheel opgaat en op geen het minste overschot wordt gerekend. En dat is nu slechts wat een *vlugtigen* blik oplevert; maar treden we *dieper* in, dan ontdekken wij meer.

Het totaal cijfer der uitgaven wordt voor 1856 p. m. ƒ 730,000.00 *meer* geraamd dan voor 1855, en dat aanzienlijk cijfer spruit hoofdzakelijk voort uit eene vlottende schuld van ƒ 300,000.00 kapitaal, en ƒ 14,000 renten; voorts ƒ 90,000 van teruggave van betaalde belasting op voorwerpen van verbruik en kosten van invordering van eene nieuwe belasting, onder den naam van straat- en riolengeld; ƒ 66,000 meerdere kosten van het armwezen en ƒ 300000 *meer* voor kosten aan wallen en kaaimuren, voor het scheikundig laboratorium, voor de zaagmolenspoort, het stadhuis enz.

Vreemd is het ons te lezen van een vlottende schuld, die in de begrooting van 1855 *niet* voorkomt, en dus in 1854 of 55 is gemaakt. Hoe kan een gemeentebestuur geraken in het labyrinth van schulden maken, anders dan door het maken van eene geldleening? Men mag toch voor de gemeente geene uitgaven doen dan overeenkomstig de begrooting, en deze is toch niet met een nadeelig saldo gesloten? Uitgaven buiten de begrooting, kunnen niet geschieden dan na vooraf verkregene goedkeuring van de Gedeputeerde Staten der Provincie, die zulks niet verleenen, tenzij tevens de middelen tot dekking zijn aangewezen. Uitgaven bij overschrijding van de sommen, op de begrooting toegestaan, worden beschouwd als te zijn geschied te kwader trouw, waarvoor Burgemeester en Wethouders persoonlijk aansprakelijk zijn. Hoe komt Amsterdam dan aan zulk eene aanzienlijke vlottende schuld en op welke wijze heeft het gemeentebestuur zich tot de betaling van renten verbonden? Deze vragen moeten, bij gemis van eenige toelichting, door ons onbeantwoord blijven.

Intusschen, bij de begrooting is het voornemen kenbaar gemaakt, om de schuld te vereffenen en tevens, om in die *buitengewone* uitgaven voor de gemeente-eigendommen en werken te voorzien. Eene nieuwe belasting, onder den naam van straat- en riolengeld, waarvan de opbrengst op ƒ 194,000 is geraamd, wordt op de ingezetenen gelegd en eene nieuwe geldleening gecreëerd, onder den titel van *uitgegevene thesaurie-billetten*, tot het aanzienlijk bedrag van ƒ 600,000, waarvan het onderpand en de waarborgen niet worden opgegeven.

Bij al die bezwaren vertoont zich nog de moedbenemende omstandigheid van eene gestadig verminderende opbrengst der belastingen op voorwerpen van verbruik, die in 1855 werden geraamd op de som van . . . . ƒ 2,560,000

waarvan moeten worden afgetrokken:		
1o. de kosten van toezigt . . .	ƒ 126,470	
2o. de teruggave bij uitvoer. . .	130,000	
3o. id. aan fabrieken enz. . .	312,000	
4o. verdere kosten	20,900	
		589,370
Zuiver.		ƒ 1,970,660

en nu voor 1856 op eene som van . . . ƒ 2,492,500

verminderd met:		
1o. de kosten van toezigt . . .	ƒ 126,470	
2o. de teruggave bij uitvoer. . .	140,000	
3o. id. aan fabrieken enz. . .	376,000	
4o. verdere kosten	23,000	
		665,470
Zuiver.		ƒ 1,827,030

zoodat bij het behoud van denzelfden maatstaf en dezelfde grondslagen voor heffing, de plaatselijke accijnsen eene vermindering van inkomsten opleveren van ƒ 143,500. Wat *moet* daarvan het gevolg, wat *zal* daarvan het einde zijn?

Ziet, na *zulke* betreurenswaardige feiten, die waarlijk geen stof opleveren, om op stoffelijke welvaart te roemen, die geen grooten dunk geven van het wijs beleid der beheerders, die vooral getuigen van gebrek aan staathuishoudkundige kennis en doorzigt: zou men hen, die bij herhaling op de noodzakelijkheid gewezen hebben, om een *beter stelsel* van beheer aan te nemen, nog willen beschuldigen van vijandige bedoelingen?

De geschiedenis van de financiën van Amsterdam schijnt geene heilzame lessen op te leveren, en, die er op wijst: zijne stem is die van een roepende in de woestijn. *Wie* zal de man zijn, die niet slechts het genie, maar ook den ijzeren wil en ijzeren arm bezit, om eene radicale hervorming door te zetten? »De burgerij van Sibaris ging niet onder, omdat de geldschuld harer stad te zeer was geklommen of hare »belastingen te hoog waren opgevoerd, maar omdat »een ontzenuwd geslacht, in weelde en werkeloosheid »verzonken, het krachtsbetoon van de stichters harer »veston vergeten was.«

De kiezers van het district 's Gravenhage zouden onverstandig handelen door hunne stem, bij de aanstaande verkiezing, aan den heer Gevers Deijnoot te geven, *omdat* hij aanbevolen is door den heer Mock, die in eene brochure, eenige jaren geleden, de onmogelijkheid van eenen algemeenen oorlog heeft trachten te bewijzen. Zietdaar de redenering van den *'s Gravenhaagschen Nieuwsbode* van den 15den of van een anonyme correspondent.

Wat de bedoelde brochure van den heer Mock aangaat, zoo doen wij opmerken, dat zij dat bewijs niet tot doel had, maar dat daarin behandeld werd de toenmalige begrooting van Oorlog, en dat in de inleiding daarvan op het hoogst onwaarschijnlijke van een algemeenen oorlog en de vermoedelijke vrijwaring van Nederland vooral, daarin wordt aangetoond; en tot nu toe is die voorspelling, ten aanzien van een groot gedeelte van Europa, en speciaal van Nederland, nog niet gelogenstraft geworden, hoezeer het niet te ontkennen is, dat een allerbloedigste oorlog aan de grenzen van Azie is uitgebroken; dat de daaruit welligt te ontstane verwikkelingen niet te berekenen zijn.

Doch voor een oogenblik toegegeven, dat de heer Mock, ten aanzien van vrede of oorlog, in 1845 den bal ten eenenmale heeft misgeslagen, dan nog waagt men zich te vergeefs af: Welk verband bestaat er tusschen die al dan niet vervulde voorspelling en de aanbeveling van een candidaat voor de Tweede Kamer in 1855? Wat ter wereld hebben die twee zaken met elkander gemeen?... Wij hebben te vergeefs getracht het raadseltje op te lossen; wij geven het op en noodigen den steller der fraaije nota in den *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* van den 15den uit, zijnen naam bekend te maken, ten einde bij gelegenheid de candidatuur voor het lidmaatschap der 2de Kamer van dien schranderen vaderlander te kunnen aanbevelen.

Wij behoeven het wel niet te zeggen, dat het »*Tielsche Weekblad*« onze sympathie niet bezit. Intusschen in het no. van gister komt, over de candidatuur van den heer Groen, in dat blad een artikel voor, waaraan wij voor een deel onze goedkeuring hechten.

De lezing en overweging van dat gedeelte, bevelen wij aan de kiezers der residentie aan, weshalve wij het hier mededeelen:

In Nis. 1709 en 1710 van den *Bode* komen redeneringen voor over de verkiezing, die op den 20 dezer te 's Hage moet plaats hebben, ten einde te voorzien in de vacature die in de vertegenwoordiging van het kiesdistrict *'s Gravenhage* is ontstaan, door de benoeming van den heer Booreel van Hoogelanden tot Commissaris des Konings in Noord-holland. En, wie is nu de man, die door den *Bode* wordt aanbevolen?

De heer Groen van Prinsteren, het hoofd van de Anti-revolutionairen, de gevaarlijkste vijand van het ministerie, dat de *Bode* schijnt te verdedigen en, zeker de grootse tegenstander van al de constitutionneele ontwikkelingen.

»De *Bode* somt de voortreffelijke hoedanigheden op, die den heer Groen, eigen zijn, en die hem maken tot een achtingswaardig en tot een beminnelijk mensch. Op dien lof wenschen wij niets af te dingen: ook wij dragen den heer Groen de hoogste achting toe en toch zouden wij zijn weder optreden in de Tweede Kamer als eene ramp beschouwen voor het Vaderland.

»De anti-revolutionnaire partij heeft groote onrust en verdeeldheid gebragt in Kerk en Staat. Hare godsdienstige en staatkundige begrippen zijn in lijnregten strijd met de begrippen van de overgroote meerderheid van het Nederlandsche volk, dat evenmin de Souvereiniteit, dat is het onbeperkt gezag des Konings, erkent als het gediend zou zijn met de suprematie van de Hervormde Dominé's, en hoe men nu ook redeneren moge, hoe zich de woordvoerders van die partij ook buigen en wringen mogen, »het Goddelijke regt der Koningen en eene heerschende en overheerschende Kerk, is het doel waarnaar de *Groeniaansche anti-revolutionairen* streven moeten, als zij consequent willen handelen.

»Door de verwijdering van den heer Groen uit de Tweede Kamer, heeft zijne partij eene gevoelige nederlaag geleden, en nu zou men, ter kwader ure, door

zijne benoeming, nieuwe moed en nieuwe krachten willen geven aan zijne medestanders. Wij wenschen van ganscher harte, dat de 's Gravenhaagsche kiezers meer doorzigt zullen hebben, dan hun *Bode*.

„Door uwe stem op hem uit te brengen," „zegt hij," „zult gij ter harte nemen de belangen der *Protestantsche Kerk*, die zoo innig met die des Vaderlands verbonden zijn." Wij zijn geheel van het tegendeel overtuigd. De heer GROEN en de zijnen willen niets weten van de *Protestantsche Kerk*.

„De Gereformeerde, orthodoxe kerk, naar de leer van de Dordsche Vaderen," zal door de benoeming van den heer GROEN bevoordeeld worden en hem zal eene vernieuwde gelegenheid gegeven worden, om het Protestantismus tegen te werken; want Protestantismus is in zijne oogen, geen christendom. De Roomsche kerk, die nog de „Drieëenheid en het bloedoffer" erkent, ligt hem nader aan het harte, dan de Protestantsche Kerk. Daarom hebben al de Ultramontanen zooveel liefde voor onze Orthodoxen, omdat zij hen beschouwen als bijzonder tot het Romanismus overhellende.

„Eere den heer GROEN als geleerde, als liefderijk verzorger der armen, als beminnelijk mensch en achtingswaardig burger! Maar hij blijve zich bewegen in den kring, die hem nu is aangewezen en hij worde niet in de gelegenheid gesteld om de dwalingen van zijn verstand voort te planten, door den invloed van zijne, (bijkans zouden wij zeggen,) onnavolgbare welsprekenheid.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De vernieling van Sebastopol is eergister te Parijs gevierd, zooals de *Moniteur* den vorigen dag had aangekondigd, door een plegtig Te Deum in Notre Dame, in tegenwoordigheid van den Keizer; door gratisvoorstellingen in de verschillende Parijsche schouwburgen en door de illuminatie der publieke gebouwen. Alles had in de beste orde plaats te midden van een goed te verklaren geestdrift; want men weet hoe gevoelig de Franschen, vooral voor militairen roem zijn; en men kan niet ontkennen, dat de inname van den Malakoff, welke de ontruiming van Sebastopol ten gevolge had, een schitterend wapenfeit was.

Thans zijn eenige meer naauwkeurige aanwijzingen ontvangen omtrent het verlies der geallieerden bij den algemeenen aanval van 8 September.

De veldmaarschalk Pelissier meldt van den 11en, dat 240 gekwetste officieren en 4500 gekwetste manschappen in de ambulances waren opgenomen, en dat het vooralsnog onmogelijk was, met zekerheid het aantal dooden op te geven. Het zoude evenwel het gemiddelde getal, namelijk een derde der gekwetsten niet te boven gaan.

Wat de Engelschen betreft: niets officieels omtrent hunne algemeene verliezen; maar eene depêche van generaal Simpson heeft gemeld, dat 139 hunner officieren getroffen werden, waarvan 26 overleden zijn. Het is opmerkelijk, dat van de Engelschen slechts 3 generaals ligt gewond zijn, terwijl het maar al te zeker schijnt, dat de Franschen ten minste 4 generaals onder hunne dooden en 6 of 8 onder hunne gewonden, zoo niet meer, hebben.

Behalve deze berigten zijn er sedert eergister geene nieuwe depêches ontvangen, en men heeft omtrent de gebeurtenissen van den 8, 9 en 10 Sept., geene nadere bijzonderheden ontvangen dan die welke reeds bekend zijn.

In afwachting der officiële verslagen en de bijzondere correspondentiën omtrent deze gebeurtenissen, trachten de Engelsche en Fransche bladen het gewigt der behaalde overwinning te beoordeelen, volgens de ontvangen berigten, en, wat voorzeker gewaagd is, om de gevolgen daarvan te berekenen.

De *Times* bevat een zeer hevig artikel, waarin dat blad volhoudt, dat thans door de geallieerden niet om den vrede moet verzocht worden. Zij kunnen zelfs de dubbelzinnige tusschenkomst van Oostenrijk niet aannemen. De zegepraal der Westersche mogendheden heeft bewezen, dat zij geen hulp, van wien ook noodig hebben, om Europa te beheerschen, en een der voornaamste resultaten van de tegenwoordige overwinning zal zijn, aan de regeringen van centraal Europa te leeren minder trotsch te zijn en den volken van centraal Europa om minder onderworpen te zijn.

„De geallieerde mogendheden, zegt de *Times*, hebben het regt om eene meer fiere houding aan te nemen; want zij hebben bewezen tot welke uitkomsten de oorlog reeds geleid heeft en zij zullen niet te vergeefs zoo vele opofferingen gedaan hebben."

Zoo als men weet, heeft het Russische dagblad *le Nord* beweerd, dat de Russen nu zij in het noordelijk gedeelte van Sebastopol geconcentreerd zijn, eene veel sterkere stelling hebben dan voor de overgave van het zuidelijk gedeelte der vesting. De *Pays* ontzenuwt deze meening in een artikel, waarin o. a. gelezen wordt: Het noordelijk gedeelte van Sebastopol bevat geen enkel privaat gebouw; er bestaat alleen aan deze zijde van de baai eene vereeniging van fortificatien, bestemd om de stad tegen een aanval van de noordelijke zijde of van de zeezijde te dekken.

„Daar de stad verwoest is, zijn deze werken doelloos en het is te betwijfelen, of de Russische armee daarin eene belegering zal afwachten of zich blootstellen aan het gevaar van krijgsgevangenen gemaakt te worden. Het voornaamste Russische fort aan deze zijde is het groote noordelijk fort, [illegible] militaire haven, bestrijkt en een geretrancheerd kamp [illegible], dat evenwijdig ligt met de voorstad en [illegible]. Zoodra deze eenige weg in de magt der geallieerden is, is het noordelijk fort van alle communicatie met het overig gedeelte van de Krim afgesneden. De overige werken op de kust van de mondering van de Belbeck tot aan den ingang van de groote reede, bestaan hoofdzakelijk uit aarde batterijen; het fort Constantijn, dat de kleine reede van de Severnaja beheerscht zou waarschijnlijk aan geen dubbel bombardement van de geallieerde vloot en van de Engelsch-Fransche batterijen op de ruïne van het fort Alexander weerstand kunnen bieden."

De *Preuss. Corresp.* berigt, dat volgens particuliere brieven uit Petersburg ontvangen, keizer Alexander voornemens was den 13 September vergezeld van den rijkskanselier zijne hoofdstad te verlaten en Moskou en Warschau te bezoeken.

Keizer Alexander zal den 22en of 24en dezer maand te Warschau aankomen.

Met de *Driver*, die Nargen in den laten avond van den 11en verlaten heeft, is vernomen, dat de vloot zich nog altijd te Seskaer en Nargen ophield. Er is volstrekt geen nieuws.

Over Triëst zijn tijdingen uit Trebizonde ontvangen, waaruit blijkt, dat Kars nog altijd door de Russen ingesloten is; de generaal Williams had echter geruststellende depêches gezonden.

Uit St. Petersburg wordt gemeld, dat de voormalige kommandant van het tweede armeekorps, generaal Pancaten, definitief tot opperbevelhebber van de centrale armee te Kiew benoemd is.

De Beijersche regering zal aan de Kamer eene vermindering op het budget van oorlog voorstellen ten bedrage van een half millioen guldens; door nog andere bezuinigingen denkt men het budget van uitgaven met nog een millioen te verminderen.

De Pruissische regering heeft, namens het tolverbond, met de republiek Uruguay onderhandelingen aangeknoopt, tot het sluiten van een tractaat van koophandel.

ENGELSCHE POST.

Eergisteren werd een Kabinetsraad aan het bureau van Buitenlandsche Zaken gehouden.

— In de Zaturdag geëindigde week zijn in Londen 1015 sterfgevallen aangegeven, welk cijfer andermaal gunstig is in vergelijking met het gemiddeld getal in dezelfde week der tien laatste jaren. De gevallen van gewonen buikloop en van Aziatische cholera, welke laatste trouwens ook vroeger niet talrijk waren, zijn wederom afgenomen.

— Uit vele plaatsen van Engeland en Schotland en ook reeds uit Dublin heeft men berigtens wegens de vreugdebedrijven na het ontvangen der tijding van Sebastopols val.

FRANSCHE POST.

De Keizer is gisteren naar de kampen van Boulogne en St. Omer gereisd, om den val van Sebastopol persoonlijk aan de troepen te gaan verkondigen.

— Prinses Belgiojoso, die zoowel in letterkundige als in de staatkundige wereld bekend is, is van een togtje naar het Oosten in Frankrijk teruggekeerd.

— Ofschoon de ziekte hier niet hevig heerscht, zijn toch sedert 20 Augustus cholera-gevallen te Parijs voorgekomen en tot heden toe 145 personen in de verschillende hospitalen daaraan overleden. Maar sedert de twee laatste dagen wordt eene afneming waargenomen.

— Overal in Frankrijk hebben de laatstelijk uit de Krim ontvangen berigten groote geestdrift verwekt en op vele plaatsen tot vreugdebedrijven aanleiding gegeven.

— Velen maken zich een verkeerd denkbeeld van hetgene men door het zuidelijk gedeelte van Sebastopol moet verstaan; zij meenen dat de voorstad van Karabelnaya alleen het zuidelijk gedeelte der stad uitmaakt en dat de tegenovergestelde oever bij gevolg nog door de Russen wordt bezet, doch geheel het eigenlijk gezegde Sebastopol is ontruimd en is schier niet anders meer dan puinhoopen, daaronder begrepen de Malakofftoren, de groote en de kleine Redan, het Mast-bastion, het midden bastion, het quarantaine fort, de forten St. Nicolaas en St. Paul, alsmede de tweede linie van verdediging, de achter het Mast-bastion, de Redan en de Malakoff-toren gelegen batterijen, enz. Doch aan de andere zijde der groote reede bezet het Russische leger nog de forten Konstantijn en Catharina, welker muren door de zee bespoeld worden, alsook het groote Noorderfort, welk fort, naar men zegt, 25,000 man kan bevatten, en rondom hetwelk zich thans een groot militair kamp bevindt, alsmede een gedeelte der burgerlijke bevolking van Sebastopol.

— Velen verzekeren dat Frankrijk, in vereeniging met Engeland, oorlogschepen naar Napels zal afzenden, en dat de daartoe bestemde schepen reeds in de haven van Toulon gereed liggen. Eene zoodanige manifestatie der Westersche Mogendheden zou aanleiding tot gewigtige gebeurtenissen in Italie kunnen geven, want ook in Toscane, Modena en Parma staan de bevolkingen op zeer slechten voet met de Regeringen.

— Ter beurs alhier is de volgende van de Porte afkomstige depêche aangeplakt:

„Schumla den 10 September.

„De electrieke lijn van Konstantinopel naar Schumla is voltooid. De algemeene telegraaf-directie te Konstantinopel reikt de hand aan die te Londen en te Parijs."

Binnenland.

's *Gravenhage*, 15 September.

Bij besluit van 6 Julij jl., no. 76, is bewilliging verleend aan mr. C. G. de Balbian van Doorn c. s., te Utrecht, tot oprigting eener Maatschappij tot verbetering der woningen voor arbeidenden en minvermogenden te Utrecht.

Z. M. heeft tot schoolopziener in het achtste schooldistrict van Friesland bij continuatie benoemd den heer mr. H. U. Huguenin.

Op het adres van den heer van Vliet besproken in ons nummer van 26—27 Augustus jl., heeft de Minister de ondervolgende Beschikking genomen:

De Minister van Koloniën,

Gelezen een Adres van *L. van Vliet*, gedagteekend *'s Gravenhage*, den 14 Julij 1855.

Gelet op etc.

Heeft goedgevonden

aan den adressant, bij extract dezer en met verwijzing tot de beschikking van 23 April 1855, la A. No 24, te kennen te geven, *dat de Regering zich niet gehouden acht ter zake, in zijn Adres vermeld, opheldering te geven*.

De Minister voornoemd,
CHS. F. PAHUD.

* Naar men verneemt, wordt H. M. de Koningin tegen de helft der volgende maand van HD. buitenlandsche reis in de residentie terug verwacht.

* Gedurende het zittingjaar 1854—55 zijn onafgedaan gebleven de volgende wetsontwerpen of voorstellen van verschillende leden, waarvan men de weder-aanbieding, althans van de meeste, in het aanst. zittingjaar 1855—56 te gemoet ziet. De ontwerpen zijn: 1o. op het lager- en middelbaar onderwijs; 2o. houdende bepalingen op het stuk der loodsdienst voor zeeschepen; 3o. tot regeling van de uitoefening der veeartsenijkunst; 4o. betreffende het verleenen van eene bijdrage voor het uitwaterings-kanaal van Grave naar den Amer; 5o. tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen; 6o. houdende bepalingen omtrent de huishouding en tucht op de koopvaardijschepen, en 7o. tot verhooging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1854.

De beide voorstellen zijn: 1o. van den heer Wintgens tot instelling van plaatselijke raden van gezondheid, en 2o. van den heer Rochussen tot het instellen eener enquête omtrent het misbruik van den sterken drank.

* Het Provinciaal Geregtshof van Zuid-Holland heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van Jacob Maasdam. Het Hof heeft hem schuldig verklaard aan de misdaad van manslag met voorbedachten rade (moord, *assassinat*), en hem te dier zake veroordeeld tot de straffe des doods, uit te voeren binnen de stad Dordrecht.

Na het uitspreken van dit arrest, waarvan de voorlezing bijna twee uren duurde, heeft de geachte Voorzitter van het hof, de heer Philipse, eene zeer treffende aanspraak tot den veroordeelde gehouden, waarin hij hem op roerende wijze tot berouw aanspoorde, en de hoop te kennen gaf, dat hij door volledige belijdenis zijner zonde vergiffenis voor zijne misdaad zou erlangen.

Eene talrijke menigte was in de geregtszaal tegenwoordig.

* Gisteren avond is alhier overleden de heer L. van der Hegge Zijnen, heel- en vroedmeester. Het is een gevoelig verlies voor zijne betrekkingen en talrijke vrienden; een verlies bovenal voor de kunst. Ofschoon hij slechts 57 jaren bereikte, bragt hij daarvan zes en dertig in de uitoefening daarvan door. Kweekeling van den beroemden *de Riemer*, dien hij altijd met dankbare herinnering herdacht, was hij dien meester steeds getrouw in onvermoeide toewijding aan zijn vak, in het bijhouden van de vorderingen der wetenschap en mogt hij zelf als leermeester optreden, die het geluk had verscheiden reeds met lof bekende uitoefenaren van de heel- en vroedkunde te kweeken. Hij genoot in zijne veeljarige praktijk een bijzonder groot vertrouwen, en was meermalen in de gelegenheid door beslissende gewigtige operatiën of door langdurige zorgvuldige behandeling te toonen hoe zeer hij dat verdiende, hoe zeer hij uitoefening en beoefening in hooge mate vereenigde. Rondborstig en menschlievend, zonder ophef, trouwhartig en regtschapen, hulpvaardig en volhardend, paarde hij zoo vele eigenschappen, die hem én in zijn vak, én als vriend door velen, zeer velen in ons midden of elders een blijvende gedachtenis verzekeren.

* Gisteren hebben onder meer andere personen aan het diner ten hove deel genomen de kolonel kommandant Scheltus van het regement grenadiers en jagers, de luitkolonel Wilbering, kommandant van het 4e regement dragonders en de majoor Pastel van de rijdende artillerie, die onlangs de groote manoeuvres in het kamp in Pruissen hebben bijgewoond.

* Het getal vreemdelingen, dat zich in de laatst verloopene dagen, zoo in de residentie als te Scheveningen heeft opgehouden, was zeer talrijk. Daaronder bevonden zich vele vorstelijke personen, alsook van hoogen rang, zoodat de voornaamste hotels zeer bezet waren. Onder die vreemdelingen bevonden zich velen, welke uit Sardinië, Toskane, Engeland, enz. kwamen.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het *Hôtel de Bellevue* afgestapt sir A. Hargreave, lid van het parlement, komende van Londen en van het *Hôtel de l'Europe* sir James B. Pijne, sir G. A. Robinson en sir T. Agnen, met familie komende uit New-York.

* Door het muzijkkorps van het 4e regement dragonders zal op morgen (Zondag), des namiddags ten 2 ure, hetzelfde muzijk worden uitgevoerd, dat op den voorgaanden Zondag bepaald was, voor het *Groot Paveljoen* in het Bosch, en dat wegens het ongunstige weder niet heeft plaats gehad.

Het Departement van Financiën publiceert heden het navolgend overzigt van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de acht eerste maanden van 1855, in vergelijking gebragt met derzelver opbrengst over de acht eerste maanden van 1854.

BENAMING DER MIDDELEN.	BEDRAG der raming.	⅔ der raming.	Opbrengst over de acht eerste maanden van 1855.	Opbrengst over de acht eerste maanden van 1854.
Directe belastingen.				
Grondbelasting	f 10,176,300.00	f 6,784,200.00	f 7,381,378.15^{5}	f 7,186,462.29
Personeel	6,318,000.00	4,212,000.00	3,627,999.42	3,589,925.11^{5}
Patenten	2,470,400.00	1,646,933.33	1,226,113.23	1,221,277.65^{5}
Regt op de mijnen	1,150.00	766.66	1,265.71	"
Totaal	f 18,965,850.00	f 12,643,899.99	f 12,236,756.51	f 11,997,665.06
In- en uitgaande regten en Scheepvaartregten.				
Regten op den in- en uitvoer	f 2,503,000.00	f 2,335,333.33	f 2,089,126.30^{5}	f 2,117,648.10
Tonnegeld van zeeschepen	452,000.00	301,333.33	457,526.27^{5}	376,354.47
Scheepvaartregten	450,000.00	300,000.00	367,764.28	348,219.82
Vuur-, ton- en bakengelden	220.000.00	146,666.66	179,908.93	162,995.49
Formaat-zegel	8,970.00	5,980.00	6,651.33	6,659.94
Totaal	f 4,633,970.00	f 3,089,313.32	f 3,100,977.64	f 3,081,877.82
Accijnsen.				
Suiker	f 1,363,636.36	f 909,090.90	f 831,103.12^{5}	f 805,450.91
Wijn	1,154,400.00	769,600.00	684,342.93^{5}	771,406.37^{5}
Binnenlandsch gedistilleerd	3,929,400.00	2,619,600.00	2,517,585.16	2,517,112.66
Buitenlandsch gedistilleerd	266,400.00	177,600.00	115,344.82^{5}	143,835.87^{5}
Geslagt	1,242,000.00	828,000.00	664,469.64^{5}	667,395.66^{5}
Zout	2,208,000.00	1,472,000.00	1,259,196.51	1,271,932.72^{5}
Zeep	1,138,500.00	759,000.00	739,705.97	781,331.72^{5}
Bieren en azijnen	414,000.00	276,000.00	256,253.45^{5}	272,855.15^{5}
Steenkolen	966,000.00	644,000.00	722.595.76	687,598.43^{5}
Turf	1,312,000.00	874,666.66	1,248,856.69	1,094.025.06^{5}
Gemaal	4,059,000.00	2,706,000.00	2,753,354.82^{5}	2,739,820.57
10 pct. collectief zegel	1,805,333.63	1,203,555.76	1,178,557.75	1,174,461.47^{5}
Vervoerbiljetten	81,400.00	54,266.66	55,389.19	55,042.05^{5}
Totaal	f 19,940,669.99	f 13,293,379.98	f 13,026,755.84	f 12,982,168.69
Waarborg en belasting der gouden en zilveren werken.				
Belasting	f 180,000.00	f 120,000.00	f 144,852.39	f 133,927.76
Essaailoon	27,000.00	18,000.00	22,873.36	21,485.60
Totaal	f 207,000.00	f 138,000.00	f 167,725.75	f 155,483.36
Indirecte belastingen.				
Zegelregten	f 1,794,000.00	f 1,196,000.00	f 1,165,340.16	f 1,264,709,79
Registratieregten	4,692,000.00	3,128,000.00	3,725,342.66	3,399,564.63^{5}
Griffieregten	41,400.00	27,600.00	26,042.07	26,980.35
Hypotheekregten	414,000.00	276,000.00	318,114.68	307,433.53^{5}
Successieregten	3,312,000.00	2,208,000.00	3,455,118.31	2,406,945.53
Totaal	f 10,253,400.00	f 6,835,600.00	f 8,689,957.88	f 7,405,633.84
Opbrengst der Posterijen	f 1,400,000.00	f 933,333.33	f 1,042,717.75^{5}	f 995,727.67
Opbrengst der Staats-loterij	f 400,000.00	f 266,666.66	f 276,149.50	f 275,835.00
Totaal-generaal	f 55,800,289.99	f 37,200,193,28	f 38,541,040,99	f 36,894,391,44

Het *Staatsblad* no. 119 bevat een besluit van 12 September jl., tot aanmoediging van den invoer van granen en andere levensmiddelen, luidende als volgt:

Art. 1. De regten op den invoer van de navolgende goederen worden verminderd tot op het bedrag bij ieder derzelve uitgedrukt:

Aardappelen	vijf cent de 10 mud;
Gierst	een cent de 100 pond;
Rijst	drie cent de 100 pond;
Rijst in doppen of paddy	twee cent de 100 pond;
Granen:	
Tarwe en gepelde spelt	tien cent het last;
Rogge, maïs of Turksche tarwe	tien cent het last;
Gerst en mout	tien cent het last;
Boekweit	tien cent het last;
Haver en ongepelde spelt	tien cent het last;
Boonen, wikken, erwten en linzen	tien cent het last;
Gort, grutten en gepelde gerst.	tien cent het last;
Brood, beschuit en meel van alle graansoorten, alsmede semoule.	f 4.10 de 100 pond.

Art. 2. De bovenstaande bepalingen treden in werking op den eersten October 1855, en blijven van kracht tot den 31sten December 1855, of tot dat daarin bij de wet op eene andere wijze zal zijn voorzien.

Uit de laatstelijk door het Departement van Oorlog bekend gemaakte lijsten blijkt, dat van de krijgsmagt te lande en ter zee, sedert de laatste opgave, een getal van 73 manschappen met briefjes van ontslag uit de dienst zijn verwijderd, als van: het reg. grenadiers en jagers 7 man; het 1ste reg. inf. 7 man; 2de reg. inf. 8 man; 3de reg. 5 man; 4de reg. 2 man; 5de reg. 2 man; 6de reg. 9 man; 7de reg. 6 man; 8ste reg. 2 man, waaronder een sergeant; het 1ste reg. dragonders 1 man; 2de reg. 3 man; 3de reg. 2 man; 4de reg. 1 man; het 1ste reg. vesting-artillerie 1 man; 2de reg. 1 man, waaronder een sergeant; 3de reg. 1 man; het reg. veld-artillerie 1 man; het bataillon mineurs en sapeurs 1 man; het voormalig algemeen depôt der landmagt no. 33, 1 man; het koloniaal werfdepôt 1 man; het reg. jagers te paard 1 man; het corps mariniers 8 man; 's rijks marine 2 man; terwijl van de landmagt in de Overzeesche bezittingen 7 man, waaronder een fourier, op voormelde wijze uit de dienst zijn verwijderd.

Wij vernemen, dat de kamer van koophandel te Utrecht heeft besloten een adres aan den Raad dier stad te zenden, 't verzoek inhoudende, om geene eigene belasting op het gemaal in te voeren.

Wij vernemen met leedwezen, dat het lid van Gedeputeerde Staten der provincie Utrecht, de heer baron Taets van Amerongen van Natewisch, het voornemen heeft als zoodanig te bedanken, aangezien zijne gezondheid hem niet langer zou toelaten, de werkzaamheden van het collegie van Gedeputeerde Staten bij te wonen. (*U. Ct.*)

Wij lezen het volgende in de *Utrechtsche Ct.*:

Afschaffing van den stedelijke accijns op het gemaal, of wel behoud daarvan als eene eigene belasting is de groote en hoogst moeijelijke vraag, die spoedig door onze stedelijke regenten zal moeten worden beslist. Intusschen vernemen wij reeds stemmen *voor* en *tegen*, deelden wij aan onze lezers verzoekschriften mede, dit ontwerp betreffende Voor bezadigde discussie en wederkeerige beschouwingen openen wij, vooral ook bij deze aangelegenheid, gaarne de ons ten dienste staande ruimte in de kolommen van ons blad. Wij verzaken daarmede echter niet eigene zienswijze en overtuiging. Deze is gevestigd, en beschouwt de afschaffing van den stedelijken accijns als *hoogst wenschelijk*, ja *noodzakelijk*. Onze lezers beschuldigen ons daarbij niet van *inconsequentie*, daar zij zich herinneren, dat wij ons steeds tegen de afschaffing van den rijksaccijns op het gemaal verklaard hebben. Wij deden dit in de eerste plaats op gronden, die alleen de staatsgeldmiddelen betroffen; ten deele echter is, hetgeen wij thans betoogen, een noodzakelijk gevolg van ons vroeger beweren.

De rijkswet, eenmaal aangenomen, heeft een nieuwen toestand doen geboren worden, die ook op plaatselijke toestanden ingrijpt, die noodzaakt ook deze te wijzigen. En zou men hierbij lang kunnen aarzelen in welken geest die wijziging behoort te zijn? Zouden eenige deelen van het rijk zich met vrucht kunnen verzetten tegen den geest, die het geheel bezielt.

De gemeenten, die den gemaal-accijns behouden, moeten noodwendig al de voordeelen missen, die de vrijheid der wet aan meelhandel en broodbereiding schenkt, en die door anderen, vooral door het platte land laten genieten. De accijns der steden zal alzoo bij uitsluiting verdietigend werken op de stedelijke nijverheid.

De gemeenten die den accijns behouden, zullen zich eigenaardige moeijelijkheden en bezwaren berokkenen. Zij zullen hare burgers noodzaken om slechter en duurder brood te eten, dan zij buiten de poorten erlangen kunnen. Zij zullen hen hiertoe noodzaken door eene veel grooter en sterker *surveillance*. Zij zullen hunne begrootingen daarvoor moeten verhoogen, en de ingezetenen zullen derhalve moeten opbrengen, om zich de gelegenheid tot het bekomen van goedkooper voedsel te zien afsnijden? Zij zullen desniettegenstaande *het sluiken* zien toenemen en van de voorgestelde opbrengsten van den accijns voorzeker *niet onbelangrijke* gedeelten verloren *gaan*. Zij geven — juist in de ongelukkige dagen van duurte, die wij beleven en die ons ook in dezen winter gewis weder wachten — eene krachtige aanleiding tot klagten en misnoegdheid aan velen, terwijl zij zich, bij afschaffing, regtvaardigen konden met de — ook voor den minst redelijke — alles afdoende verklaring «*wij hebben al het mogelijke gedaan, om de eerste levensbehoeften goedkoop te maken*,» verdere duurte is een natuurlijk gevolg van slechten oogst of heilloozen krijg, van oorzaken, die geheel buiten ons liggen!

Zietdaar eenige gronden, waarom wij voor eene afschaffing van den stedelijken accijns zijn. Wij erkennen daarbij gaarne de *groote moeijelijkheid* om een eenigermate geschikt *aequivalent* te vinden voor het verlies, 't welk de stedelijke geldmiddelen door eene afschaffing lijden zullen. Er is zeker geen enkel middel van belasting te bedenken, 't welk geene bezwaren oplevert, maar men houde in het oog, dat de vraag niet is, hierin iets volkomens te leveren, maar alleen of er geene belasting te vinden is, die in de gegeven omstandigheden *doelmatiger* kan geacht worden, dan het behoud van den accijns als eigen middel. Het tegendeel hiervan is ons nog niet tot overtuiging geworden en wij hopen, dat hetzelfde bij velen onzer raadsleden het geval mag zijn, terwijl wij met verlangen de beschouwingen en beraadslagingen over dit zoo gewigtig onderwerp, in onzen stedelijken raad te gemoet zien.

Aan het rapport door de heeren J. de Bosch Kemper en A. C. Holtius uitgebragt over het voorstel van den heer Cobet, betreffende het herstel van een onafhankelijk staatsexamen, ingediend bij de letterkundige afdeeling der Koninklijke academie van wetenschappen, ontleenen wij het volgende:

Na de voorloopige opmerkingen omtrent de bevoegdheid en de gepastheid der academie om zich tot de Regering te wenden over de aangelegenheden van het hooger onderwijs, gaat de commissie over tot de beschouwing van het voorstel des heeren C. Het voorstel is gesplitst in twee deelen. Het *eerste* betreft de groote misbruiken, die soms geheel ongeschikte en onkundige jongelingen tot de academische lessen doen toelaten; het *tweede* de misbruiken, die later hun een' onverdienden wetenschappelijken titel doen verleenen.

Vooraf treedt de commissie in eene historische beschouwing van het onderwijs, gelijk het in de 17de en 18de eeuw en later onder het Fransche keizerrijk aan onze academiën gegeven werd.

Ons vaderlandsch hooger onderwijs heeft onder het kunstmatig dwangstelsel van die tijden, gedurende drie jaren gezucht; en toen het bekende besluit van den 2den Aug. 1815 de inrigting van het hooger onderwijs trachtte te herstellen op de grondslagen van vrijheid en zelfstandigheid, werd dat besluit in zijne grondbeginselen door alle beoefenaars der wetenschap toegejuicht.

«Veertig jaren zijn sedert verloopen. De tijd heeft onderscheidene gebreken aangewezen; de veranderde behoeften der maatschappij hebben misschien nog meerdere veranderingen noodzakelijk gemaakt; maar wij gelooven toch, dat deze vergadering ons hare toestemming zal verleenen, wanneer wij verklaren, dat in het algemeen het nog bestaande stelsel van hooger onderwijs in beginsel moet worden bewaard. Dit stelsel bedoelt — opleiding tot zelfstandige wetenschappelijke oefening, meer dan het verzamelen van kundigheden — dit stelsel neemt het grondbeginsel aan: *non scholæ sed vitæ*, en als noodwendige gevolgen daarvan vrijheid van methode bij den onderwijzer, maar onder verantwoordelijkheid van goede vruchten door zijn onderwijs op te leveren, en vrije studie bij den student, maar zoodanig beheerscht, dat er waarborgen zijn, dat hij niet verdwaalt op de kronkelpaden der autodidaktik — dit Nederlandsche stelsel van hooger onderwijs behoort niet gesloopt, maar integendeel bevestigd te worden door verbetering van het gebrekkige, door afschaffing van het overtollige, door aanvulling van het ontbrekende en inzonderheid door ontwikkeling van zijne eigene beginselen.»

Vervolgens motiveert de commissie haar gevoelen omtrent examens in het algemeen en meer in het bijzonder over het staats-examen voor hen, die tot de academische lessen wenschen toegelaten te worden, aldus:

«De wetenschap der paedagogie heeft het nut van examens bij alle soort van onderwijs boven allen twijfel aangewezen. Over dit beginsel in het algemeen kan weinig twijfel zijn.

«De examens moeten den leerling met zijnen toestand bekend maken. Zij moeten hem bewustheid geven van hetgeen hij weet en van hetgeen hij niet weet; zij moeten aanwijzen of de leerling genoegzaam voorbereid is om van de lagere tot de hoogere klasse op de school van de lagere tot de hoogere inrigting, van het gymnasium tot de hoogeschool over te gaan, en op de hoogeschool zelve den overgang vormen van de eene serie van studievakken tot eene andere. Examens, waarbij een oordeel wordt uitgesproken over het meerdere of mindere der verkregene kundigheden, zijn verder een weldadige prikkel tot ijver en gestadige werkzaamheid; zij dienen eindelijk om den onderwijzer bekend te maken met de vruchten, die zijn onderwijs gedragen heeft. Wanneer dit de ware beginselen zijn, op welke uit een paedagogisch oogpunt de examens moeten rusten, dan volgt daaruit noodwendig, dat de overgangsexamens gedurende den loop der studiejaren in den regel behooren afgenomen te worden door hen, die met het onderwijs belast zijn.

«Eene opdragt van deze examens aan staats-commissiën zou aan de paedagogie de voordeelen, die aan het afnemen daarvan verbonden zijn, doen missen. Staats-examens d. i. examens afgenomen niet door gewone onderwijzers, maar door vreemde, daartoe door de Regering aangestelde per-

sonen, mogen naar ons oordeel alleen toegelaten worden in twee gevallen: 1o. als waarborgen, die de Staat doet gelden, wanneer men van de vrijheid van onderwijs heeft gebruik gemaakt en niet onderwezen is op de instellingen, door de Regering als voldoende ingerigt erkend; en 2o. als waarborg op het einde van het geheele onderwijs, dat de kweekeling bekwaamheden heeft verkregen, die tot het bekleeden van eene maatschappelijke betrekking vereischt worden.

De commissie deelt vervolgens haar gevoelen mede over den aard en de werking van het vroegere staatsexamen, wier resultaten naauwkeurig worden getoetst en beoordeeld. De commissie komt hierop tot de conclusie, dat de enkele tijdelijke voordeelen van het staats-examen vóór den aanvang der akademische lessen door zoo groote nadeelen worden opgewogen, dat het niet wenschelijk is het weder in te voeren, wanneer er andere waarborgen kunnen zijn voor een goed gymnasiaal onderwijs.

Die waarborgen zijn in de allereerste plaats het akademisch onderwijs van aanstaande rectoren, correctoren en praeceptoren. De commissie dringt wijders met nadruk aan op een goed reglement voor de openbare inrigtingen van gymnasiaal onderwijs, op eene naauwkeurige inspectie voor de gymnasiën, uitgeoefend door een inspecteur aan het hoofd eener commissie van deskundigen, op eene aanbeveling van goede leesboeken enz.

Alleen voor de kweekelingen van zoodanige inrigtingen, die geene voldoende waarborgen van goed onderwijs aanbieden, behoort een admissie-examen tot de hoogeschool als waarborg plaats te hebben. Verder zou aan hen, die zonder naar een' graad te dingen, de academische lessen willen bezoeken, de volkomen vrijheid moeten worden gelaten, die lessen bij te wonen, zonder eenig examen afgelegd te hebben.

De commissie treedt vervolgens in eene bschouwing over het tweede gedeelte van het voorstel des heeren C.: de misbruiken, die soms een' onverdienden wetenschappelijken graad doen verwerven.

Reeds hebben wij aan onze lezers de in de zitting van den gemeenteraad van gisteren ingekomen ontwerp-verordeningen, regelende het bedrag en de grondslagen eener plaatselijke directe belasting en regelende de invordering dier belasting, in haar geheel medegedeeld. Wij laten hier nu volgen het rapport, waarvan de betrokken commissie de beide ontwerp-verordeningen deed vergezeld gaan:

Mijne Heeren!

De commissie in uwe vergadering van 7 September ll. op voorstel van Burgemeester en Wethouders benoemd, ten einde te onderzoeken of de beide hoofddenkbeelden, die door u bij de algemeene discussiën over de nieuw in te voeren directe belasting overwogen werden, ook nog te vereenigen zouden zijn, heeft hare moeijelijke taak volbragt en biedt u als resultaat van haar onderzoek de nevensgaande verordeningen ter overweging aan,

Wij onthouden ons van eene meer opzettelijke toelichting dier verordening, er is toch reeds zoo veel over deze materie in uwe vergadering gehandeld, dat het gewis niemand uwer een oogenblik duister kan zijn wat wij in ons voorstel hebben bedoeld, en waarom wij niets anders dan het nevensgaande hebben voorgesteld. Maar wij verlangen u met een woord ons standpunt duidelijk aan te wijzen, dat standpunt toch mag geen oogenblik uit het oog verloren worden, dan alleen kan het werk der Commissie tot iets goeds leiden, omdat voor een deel ten minste ook daarvan het aannemelijke van dat werk afhankelijk is.

Het lag in de roeping der Commissie om volgens het denkbeeld van Burgemeester en Wethouders een middel op te sporen, waardoor de zoo verschillende meeningen tot eenheid gebragt en eene nieuwe directe belasting kon gevonden worden, die des noods ter keuze van den belastingschuldige zoude laten, welke der voorgestelde wijzen van aanslag hij verlangde te zien toegepast op zijnen toestand. Wilde de Commissie zulk een middel vinden, dan moest zij zich als 't ware verheffen boven de verschillende denkbeelden, welker vereeniging beproefd moest worden, en, zonder vooringenomenheid voor het eene of voor het andere stelsel, met een onpartijdig oog gadeslaan waartoe de gevoerde debatten hadden geleid. Zij moest dat doen om aan hare roeping te beantwoorden, niet met verzaking van eigen overtuiging, niet door de individuële opiniën der leden ten offer te brengen, maar zij moest dat doen door voor een oogenblik eigen overtuiging te neutraliseren en alleen te vragen naar den toestand, waarin het finantiestelsel der gemeente zich op dit oogenblik bevindt, en wat het belang dier gemeente bij den drang van het oogenblik in de eerste plaats van ons vordert.

De toestand van de finantiën der gemeente, Mijne Heeren, is niemand uwer een raadsel. Gij weet dat de termijn tot herziening van het belastingstelsel ingevolge de wet welhaast verstreken is; gij weet dat van de exceptie, bedoeld bij art. 255 der gemeentewet; voor onze gemeente geen gebruik kan worden gemaakt; gij weet dat de belasting op het gemaal na 1 Januarij 1856 als eigen middel niet zal geheven worden, en dat de behoeften der openbare dienst bij de uitbreiding der gemeente steeds klimmende zijn. Nog weinige dagen, en Gedeputeerde Staten zullen van ons moeten ontvangen hetgeen tot aequivalent der afgeschafte gemaal-belasting strekken moet. Waren de gewone middelen niet langer toereikende voor de behoeften, hoeveel te grooter tekort zal na de afschaffing van het gemaal niet moeten worden aangevuld, en bij dat alles jaagt de tijd voort, bij dat alles staat het nieuwe dienstjaar voor de deur, terwijl de Raad bezig is te wikken en te wegen sedert hoe lang reeds en tot wanneer?

Het zoude weinig strooken met de ons opgedragen zorg voor de finantien der gemeente om het gevaar dat aanwezig is te willen voorbijzien, de moeijelijkheden toch zullen [illegible] toenemen, en moet dan een terugkeer tot den ouden weg, herleving der accijnsen de vrucht zijn van zooveel zorg en inspanning, als reeds aan deze zaak werden besteed?

Burgemeester en Wethouders hebben dat gevaar ingezien; zij in de eerste plaats konden zich rekenschap geven van eenen toestand, die met verloop van elken dag veranderde. een toestand die door de discussien van de laatst verloopen weken, tot dusverre niet verbeterd is. Ja, er werd toen met kracht van overtuiging aan beide zijden gestreden, men stond pal voor zijne overtuiging op onderzoek en studie gegrond; maar de uitslag — deze moest zelfs na de verkregen meerderheid bedenkelijk worden genoemd.

Zoo zoude de gemeente voorzeker schade geleden hebben, indien niet Burgemeester en Wethouders tusschen beide getreden waren en een initiatief hadden genomen dat de meesten onzer welkom is geweest, al was het maar alleen omdat daardoor een einde kan worden gemaakt aan een staat van zaken, waarbij een der grootste belangen van de gemeente in de waagschaal wordt gesteld.

Mijne Heeren! Burgemeester en Wethouders hebben daarom aanspraak op onze erkentelijkheid, zij hebben een middel beproefd tot beëindiging van dien fluctuerenden toestand, tot keering van het gevaar dat de gemeente bedreigt. Daarom was dan ook uwe commissie bereid gevolg te geven aan den wensch uwer vergadering, toen deze haar dit moeijelijk werk heeft toevertrouwd, want reeds in het verstrekken van dat mandaat lag een waarborg voor haar opgesloten dat gij ons met welwillendheid hooren en met onpartijdigheid ons werk onderzoeken zult.

Dat werk. de commissie geeft het niet voor een volmaakt stelsel, maar zij vertrouwt dat gij toch uwe goedkeuring daaraan niet onthouden zult, omdat zij eenparig overtuigd is dat daarin niet alleen het eenigste, maar ook inderdaad het beste middel gelegen is, om aan het belangrijk finantieel vraagstuk eene gewenschte oplossing te geven. Hebben we gesproken van den drang van het oogenblik — hoe heilzaam en gewenscht eene spoedige beëindiging dezer zaak voor de gemeente moge zijn — om die reden alleen mag ons voorstel door u niet worde aangenomen. — Daarom verheugen wij ons u de verzekering te mogen geven, dat de nieuwe belasting, zoo als die thans wordt voorgesteld, naar onze overtuiging met vrijmoedigheid aan de ingezetenen mag worden opgelegd, dat zij, zonder te grooten druk voor de burgerij, de meeste waarborgen aanbiedt van regtvaardigheid, terwijl zij belooft de gemeentekas van het hoogst noodige te zullen voorzien. Zal de invoering van deze, als van elke nieuwe belasting, ook nog eenige moeijelijkheden doen ontstaan, toch gelooven we dat de gemeente meer gebaat zal wezen wanneer dit nieuwe ontwerp uwe goedkeuring erlangen mag, dan wanneer een der beide andere voorstellen uitsluitend was aangenomen.

Indien er ooit in deze vergadering met kracht van wetenschap en overtuiging is gestreden: het was voorzeker thans, en juist daarom kan het goed zijn dat aan de belastingschuldigen een alternatief gesteld worde zoo als er een alternatief gesteld werd aan dezen Raad. Zegt nu nog iemand dat dit met verzaking moet gepaard gaan van overtuiging, dat men hier over beginselen transigeren wil — de Commissie werpt zoodanige beschuldiging verre van zich — niemand is meer afkeerig dan zij van transactie waar het beginselen geldt, maar ook — zij durft het met vrijmoedigheid zeggen — niemand meer geneigd dan zij om eigen meening en voorliefde voor eigen denkbeelden te laten varen, zoodra de gemeente daardoor kan worden gebaat en de zorg voor die gemeente afstand eischt van subjectieve meeningen of van ingenomenheid met eigen werk.

Ziedaar het standpunt der Commissie; ziedaar, Mijne Heeren! de geest die zij meent dat ook uwe beraadslagingen in deze beheerschen zal. Het mag toch de vraag niet zijn wiens denkbeelden de overhand zullen hebben, en aan welke zijde die enkele stemmen zullen wezen, die de meerderheid bepalen en de weegschaal zullen doen overslaan — neen! aan zulke omstandigheden mag nimmer een zoo groot belang worden opgeofferd van de aanzienlijke gemeente, die door ons vertegenwoordigd wordt.

Wij allen dragen de belangen van Rotterdam en het welvaren der burgerij op het harte, daarom moet het alleen de vraag zijn of wij de overtuiging ook kunnen erlangen, dat het thans gedane voorstel boven elk ander de voorkeur verdient in het openbaar belang; mogt uwe vergadering die meening der Commissie deelen, dan kan uit dien hoofde eene meerderheid voor dit voorstel geboren worden, ontstaan uit de vaste overtuiging, dat onverwijlde voorziening in onze finantiele aangelegenheden thans langs geen anderen, vooral langs geen beteren weg meer te verkrijgen is.

Met vertrouwen brengt dus de commissie hare voorstellen thans ter tafel, en biedt die aan uwe naauwgezette overweging ten dringenste aan.

	D. Blankenheim.
	L. B. Ledeboer.
Rotterdam	Joost van Vollenhoven.
12 September 1855.	P. F. Hubrecht.

(*R. Ct.*)

Men schrijft uit Zalt-Bommel, dd. 13 September:

Bij rapport van gisteren heeft de commissie van den gemeenteraad voorgesteld, de accijnsen op de eerste levensmiddelen te doen vervallen, namelijk: de accijns op het gemaal, het geslagt, den turf, de steenkolen, het bier en den azijn, en de vermindering van inkomsten daardoor ontstaande te dekken: door 1o. de opcenten op het gedistilleerd van 50 op 150 te brengen; 2o. den accijns op den wijn van *f* 4.50 per 100 kannen met *f* 9 te verhoogen en alzoo te brengen op *f* 13.50; 3o. de opcenten van de grondlasten en het personeel te vermeerderen tot het bedrag dat artt. 241 en 242 der gemeentewet toestaan; 4o. de zemelen en kort te belasten met *f* 3 de 25 Ned. pond; doch voor beestenvoeder bestemd, vrij; 5o. hoofdelijke omslag op de inkomsten, met uitzondering dergenen wier inkomsten op minder dan *f* 300 's jaars worden geschat. (*Arnh. Ct.*)

Men schrijft ons uit Eindhoven 13 Sept.: Als iets zeldzaams verdient melding, dat de heer P. Veron alhier, op een stuk land gelegen in de gemeente Stratum groot ongeveer een half uur loopende (8 à 9 roeden) heeft geteeld ruim 100 vaten beste aardappelen; hij had 8 vaten verpoot en 6 man hebben die 100 vaten in 1 dag gerooid. Algemeen is men hier over de verschillende veldgewassen zeer te vreden.

Leijden, 14 Sept. Heden promoveerde alhier tot doctor in de regten, de heer B. C. E. Proes, geboren te Doorn, na verdediging van *Theses Juridicae Inaugurales.*

Utrecht, 13 Sept. Heden werd alhier ter aarde besteld het stoffelijk overblijfsel van den heer Gerrit Wit, in leven leeraar aan de Rijks veeartsenijschool. In den jeugdigen leeftijd van 31 jaren is hij weggenomen, en hoezeer geene droeve weduwe of schreijende kinderen zijn verlies beweenen, zoo wordt hij met weemoed nagestaard door zijne vele dierbaarste bloedverwanten en betrekkingen, waaronder zijne oude en ziekelijke moeder, door zijne talrijke vrienden en door zijne leerlingen en ambtgenooten. Voor dezen allen is zijn afsterven een wezenlijk gemis, en de inrigting alwaar hij slechts 4½ jaar in zijne tegenwoordige betrekking mogt werkzaam zijn, verliest in hem een hoogst bekwamen, onvermoeiden en ijverigen medewerker, die niet dan met vele inspanning zal kunnen nagevolgd worden. Zij, die bekend zijn met zijne voortreffelijke hoedanigheden in het wetenschappelijke en practische gedeelte van zijn vak, gepaard met de uitoefening van vele stille deugden, weten en gevoelen het, dat alle verdere lofspraak overbodig is. Hij ruste in vrede.

Tiel, 13 Sept. Heden stonden voor de Arrondissements-regtbank alhier teregt de heeren H. J. Lion en D. van Haren Noman, de eerste beschuldigd van laster, gepleegd in het weekblad de *Indiër*, tegen den heer P. van Rees, Oost-Indisch ambtenaar met verlof hier te lande, en de laatste van medepligtigheid aan dien, als uitgever van genoemd weekblad. Het openbaar ministerie, waargenomen door door den heer subst.-offic. Mr. F. L. Rambonnet, requireerde in eene zeer uitgewerkte rede de schuldigverklaring van beide beklaagden en hunne veroordeeling tot eene gevangenisstraf van 1 tot 6 maanden, ontzetting der burgerregten gedurende 5 jaren en eene geldboete van *f* 25 tot *f* 1000. Heden over acht dagen zal de regtbank in deze zaak uitspraak doen.

Zwolle, 13 Sept. In eene buitengewone burgerlijke teregtzitting van het Prov. Geregtshof in Overijssel, is heden in hooger beroep behandeld de zaak van den heer Warnink, pastoor te Borne, beklaagd wegens overtreding der wet op de kerkgenootschappen. Na [illegible] heeft het Openbaar Ministerie, bij monde van den Advocaat-generaal Mr. Ribbius, geëischt, dat het hof zal verklaren, «*dat de beklaagde heeft gehandeld in strijd met de wet*,» en heeft de verdediger des bekl., Mr. Blommen, advocaat te Almelo, tot ontslag van alle regtsvervolging geconcludeerd. (*Z. Ct.*)

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Maandag, 17 Sept. 7 ure. GIRALDA, opéra comique 3 actes; UN Mr. QUI PREND LA MOUCHE, vaudeville en un acte.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 15 September 1855.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	63 3/4 13/16	*Hope* 1798/1816	5	102 1/2 102
Dito Certificat.	3	76	Dito 1828/1829	5	101 3/4
Dito Dito.	4	93 7/8	Cert. 1831/1833	5	
O. I. Leening	4		Dito Dito	4 1/2	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito *Hope*	4	75 [illegible] 76
Hand.-Maats.	4 1/2	124	Dito *Stieglitz*	4	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten	2 1/2		Dito 1854	5	82 [illegible]
D° *Rotschild*	2 1/2		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën	4	
Nieuwe	1	19 3/4 7/8	**Oostenrijk.**		
Dito Buitenl.	3				
D° Binnenl. o/m.	3	32 7/16 9/16	Metaliek	5	64 3/8 1/4
Bew. Sp. Com.			Dito bet., Amst.	5	75 1/8
Amort. Schuld.		4 3/16	Dito Nation.	5	68 11/16 9 8
Portugal.			Dito 1847	2 1/2	32 [illegible] 7/8
Londen nieuwe.	3	40 7/8	Dito 1851/1852	2 1/2	32 [illegible] 7/8
Dito uitgest.	4				

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 99 1/4; Philad., Bank-act. 1 13/16; Gren., te Lond. p. s. 100. 2 1/2 pct. 18 1/2, dito Uitg. 7, 1/16.

In Binnenl. fondsen ging heden tot bijna onveranderde prijzen weinig om, vreemde fondsen werden allen tot verminderde prijzen verhandeld, op de lagere Londonsche notering. Spaansche echter welke aanvankelijk ook merkbaar lager waren, toonden later echter weder eene neiging tot vooruitgang.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Troonrede,

uitgesproken op Maandag, 17 September 1855, ter opening der Staten-Generaal, zittingjaar 1855—1856.

Bijvoegsel behoorende tot het Dagblad «DE GRONDWET.»

Staten-Generaal.

Opening der gewone Vergadering van 1855—1856.

VEREENIGDE ZITTING DER BEIDE KAMERS, VAN MAANDAG 17 SEPTEMBER 1855.

Nadat de leden der beide Kamers zich achtervolgens in de Vergaderzaal van de Tweede Kamer hadden vereenigd, wordt tegen 12½ ure de Vergadering door den heer Mr. J. A. PHILIPSE geopend, die door den heer Griffier der Eerste Kamer een besluit van Z. M. den Koning, den 12den dezer genomen, doet voorlezen, waarbij hij, Mr. J. A. PHILIPSE, benoemd wordt tot Voorzitter der Eerste Kamer, gedurende de aanstaande zitting der Staten-Generaal.

De Voorzitter alzoo, ingevolge art. 103 der Grondwet, met het beleid der vereenigde zitting belast zijnde, benoemd eene commissie van 18 leden der beide Kamers, om Z. M. den Koning, bij HD. aankomst aan het gebouw der Staten-Generaal, te ontvangen en inen uitgeleide te doen.

Ten 1 ure vervoegen zich Hunne Excellentiën de Ministers, alsmede de heeren Leden van den Raad van State, in de vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop, wordt de nadering van Z. M. den Koning, vergezeld van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, aangekondigd, die zich, op de in het programma der opening omschreven wijze, naar het gebouw der Staten-Generaal begeven heeft.

De Koning ter vergaderzaal binnengeleid, plaatst zich op den Troon, en houdt de navolgende aanspraak:

„Mijne heeren!

„Het strekt Mij tot voldoening U ook ditmaal te kunnen mededeelen, dat onze betrekkingen met de andere Mogendheden zich kenmerken door welwillendheid en vriendschappelijke gezindheid.

„Te midden van den oorlog, waarin onderscheidene met ons bevriende Staten nog altijd gewikkeld zijn, blijven wij aan het stelsel van strikte onzijdigheid vasthouden. Onzerzijds naauwgezet nagekomen, wordt het door de oorlogvoerende Mogendheden gewaardeerd en geëerbiedigd.

„De zee- en landmagt verwerven bij voortduring aanspraak op goedkeuring, door krijgstucht en ijverige pligtsbetrachting.

„De noodwendig gewordene vermeerdering van het materiëel der Marine is het voorwerp Mijner ernstige zorg.

„Bij de belangstelling, welke onze Kolonien en bezittingen in andere werelddeelen inboezemen, reken Ik het een voorregt te kunnen vermelden, dat rust en vrede daarin heerschen; dat de gezondheids-toestand van Nederlandsch Indiën in de laatste maanden over het algemeen aanmerkelijk is verbeterd en dat de staat der gewassen gunstig is.

„De pogingen ook dezerzijds reeds vóór geruimen tijd in het werk gesteld, om in het stelsel van uitsluiting, door het Rijk van Japan tot dus verre gevolgd eene wijziging te verkrijgen, zijn niet zonder vrucht gebleven. — Voorregten door de Japansche Regering aan andere Natiën verleend, zijn mede aan ons verzekerd.

„De Staats-Commissie tot onderzoek van den toestand der slaven-bevolking in de Overzeesche bezittingen, heeft onlangs verslag uitgebragt. Ik vlei Mij, dat haar veel omvattende arbeid zal kunnen leiden tot eene wetsvoordragt omtrent dit belangrijk onderwerp.

„Werden in den afgeloopen winter onderscheidene gewesten van het vaderland door dijkbreuken en overstrooming zwaar geteisterd, de liefdadigheid van landgenoot en vreemdeling beijverde zich in ruime mate herstel of leniging aan te brengen.

„Mijn ernstig streven is steeds daarheen gerigt, om de zedelijke ontwikkeling en de stoffelijke welvaart der Natie gelijken tred te doen houden en alzoo den bloei van het onderwijs, van wetenschappen en kunsten te bevorderen, maar ook ondernemingen van nijverheid en openbaar nut aan te moedigen, en, zooveel mogelijk, te ondersteunen.

„Hoezeer de invloed van den krijg op handel en scheepvaart niet onmerkbaar is, verkeeren echter deze belangrijke takken van ons volksbestaan in bevredigenden toestand.

„De opbrengst der belastingen beantwoordt ruimschoots aan de daarvan gevormde verwachting.

„De gunstige staat der geldmiddelen laat toe met het delgen van schuld voort te gaan.

„Het is Mijn voornemen U weldra in de gelegenheid te stellen, om in overweging te nemen de wets-ontwerpen, welke alnog, volgens artikel vijf van de additionele artikelen der Grondwet, moeten worden voorgedragen.

„Door deze en andere, hetzij nieuwe, hetzij weder op te vatten onderwerpen van wetgeving, wordt U eene ruime baan geopend om ook in deze zitting blijken te geven van Uwen ijver in het behartigen der belangrijke taak, welke U is toevertrouwd.

„Het Vaderland, Mijne Heeren! heeft zijn blik bij vernieuwing op Ons gevestigd. Het verwacht van Ons gemeen overleg goede vruchten voor de bestendiging van orde en welstand. Stellen Wij, zooveel van Ons afhangt, die uitzigten niet te leur. Toonen Wij bovenal de vele en rijke zegeningen te waarderen, welke de Almagtige, Wij erkennen het met innigen dank, aan het Ons zoo dierbaar Nederland schenkt.

„Ik verklaar deze zitting der Staten-Generaal geopend.„

Na het houden van deze aanspraak verlaat de Koning de Vergaderzaal. De vereenigde Zitting der Kamers wordt daarna gesloten. — Z. M. keert, even als bij het komen, onder het gejuich der talrijke, zoo wel uit deze Residentie als van elders zamengevloeide menigte, naar Hoogstdeszelfs paleis terug.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.